

Förskolan Palettens plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

Planen gäller under perioden **2020-01-01 – 2020-12-31.**

Innehåll

Förskolan Palettens plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier	1
Introduktion och vision	3
Delaktighet – alla som deltar i arbetet	3
Så här gör vi planen känd och tillgänglig	3
Utvärdering – så här gick arbetet med förra årets plan	3
Kartläggning	4
Verksamhetens analys efter kartläggningen	4
Det här kommer vi att göra för att förebygga kränkningar i vår verksamhet	5
När personal får kännedom om att ett barn utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier hanterar vi det på följande sätt	7
Bilaga 1	8
Definitioner av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6	8
Definitioner av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)	8
Definitioner av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)	8
Bilaga 2	9
Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567)	9
Hur diskriminering kan gå till	9
Diskrimineringsgrunderna	10
Bilaga 3	10
Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling	10
Samband mellan skollagens och diskrimineringslagen i upprättandet av planen mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier	10
Förbud mot repressalier	10
Tips på information och material som verksamheter kan använda i sitt förebyggande arbete ...	11

Introduktion och vision

Norrtälje kommuns alla verksamheter – från förskolan till vuxenutbildningen bedriver ett målinriktat och förebyggande arbete för att motverka att barn och elever utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.

I alla våra verksamheter råder nolltolerans mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är skollagen och diskrimineringslagen som styr vårt arbete på det här området. Det förebyggande arbetet som beskrivs i den här planen syftar till att skapa en miljö som är trygg och säker för alla barn/elever i våra verksamheter.

Delaktighet – alla som deltar i arbetet

I kommunens förskolor och skolor deltar personal, elever och vårdnadshavarna i arbetet med att förebygga kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

På vår förskola gör vi så här för att alla ska bli delaktiga och informerade om planens innehåll:

- Barn deltar genom trygghetsvandringar
- Barn deltar utifrån ålder i intervjuer och gruppsamtal
- Vårdnadshavare får möjlighet att delta i Våga-visa enkäten.
- Vårdnadshavare får möjlighet att ta del av planens innehåll.

Så här gör vi planen känd och tillgänglig

Planen finns på Unikum som är kommunens skolplattform, och på Norrtälje kommuns webbplats under varje verksamhet. En ny plan publiceras senast 30 november varje år.

Utvärdering – så här gick arbetet med förra årets plan

Följande områden arbetade vi med under det förra läsåret:

Organisation

- Pedagogerna måste organisera sig på avdelningen och utomhus så att de har överblick och kan vara närvarande.
- Tydliga riktlinjer till vikarier vid introduktion. Varje avdelning har sitt eget informationshäfte kring rutiner och normer och värden.
- Tydlig planering av verksamheten, struktur kring rutiner och fördelning av ordinarie personal. En samordnare på förskolan som sköter kontakten med intendenten.

Pedagogernas förhållningssätt

- Medvetenhet om vårt eget förhållningssätt. Detta kan ske genom att arbeta med olika case som berör olika dilemman. Ledningsgrupp planerar för frågeställningar utifrån normkreativt tänkande.
- Belysa frågan kring vilka barn vi uppmärksammar i projekt, dokumentation och reflektion.
- Kontinuerliga samtal med barnen kring varje barns integritet och rätten till sin egen kropp.

Så här gick det:

- Informationshäftet måste revideras för att vara aktuellt detta läsår.
- Vi har under året organiserat oss efter bästa förmåga. Företeelser som har påverkat detta arbete är att vi har haft vikarier insatta i verksamheten – båda kända och okända vikarier, vilket påverkar arbetet.
 - Det kan skapa otrygghet för den ordinarie personalen och vårdnadshavarna.
 - Okända vikarier kan även skapa otrygghet för barnen då barn kan vara i behov av kontinuitet under dagarna - av kända rutiner och kända ansikten.
- Behov utav vikarier har även bidragit till att organisatoriska misstag har skett. Vi har varit utan vikarier ibland vilket har skapat ett högt nyckeltal (antal barn i förhållande till personal).
- Vi har inte arbetat med olika fallbeskrivningar i den utsträckning som vi hade önskat.

De här områdena fortsätter vi arbeta med under detta läsår:

- De olika rollerna i organisationen måste vara tydligt uppsatta för att vi ska veta vem som ska göra vad. Detta för att undvika att misstag sker i utbildningen - misstag som kan leda till att kränkningar, tillbud eller olycksfall sker.

Kartläggning

För att hitta och identifiera områden där barnen riskerar att utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier undersöker vi förskolans miljö på följande sätt:

- Våga-Visa enkät till vårdnadshavare
- Observationer av händelser/miljöer på förskolan
- Samtal med barnen
- Händelserapporter
- Kontakt med vårdnadshavare
- Trygghetsvandringar tillsammans med barn i lokaler, på gården.
- "Incidentrapporter" – anmälningarna till huvudman om kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Sammanställning kan fås av utredare på BoU
- Genomgång av rutiner och regler
- Uppmärksammande av oro – konflikter i barngruppen
- Vuxennärvaron – och personalens bemötande, förhållningssätt
- Språkbruket - undersöka förekomst av kränkande jargong – mellan barn och mellan vuxna – barn.

Verksamhetens analys efter kartläggningen

Vi har identifierat några områden i vår verksamhet som riskområden. För att förebygga att kränkande handlingar sker kommer vi under året att arbeta för att det inte ska uppstå problem på dessa områden. Syftet med vårt förebyggande arbete att barnens miljö ska bli trygg och säker.

Detta har vi identifierat:

Miljörisker

- Alla toaletter har inte ändamålsenliga dörrar – vilket kan skapa otrygghet hos barnen.
- Ett dörrhandtag öppnas uppåt vilket kan leda till att barn blir instängda i rummet.

Organisatoriska risker

- Vi ser risker med att vi har olika vikarier under dagen på förskolan - detta kan skapa otrygghet för barnen, vårdnadshavare och pedagoger. Personalen blir inte heller lika samspelade. Vi kan inte säkerställa att varje vikarie vet, teoretiskt och praktiskt, vilket förhållningssätt (utifrån bl.a styrdokument) som vi pedagoger bör ha.

Risker i omsorger av barnen

- Högt nyckeltal (antal barn i förhållande till antal vuxna). Svårigheter för pedagogerna att se och höra allt som händer.
- Okända vikarier kan skapa otrygghet för barnen då vikarierna ofta inte känner barnen eller det arbetssätt och förhållningssätt personal i förskolan bör ha utifrån gällande styrdokument.
- Det finns rädsla bland barnen för nya vuxna som är närvarande i utbildningen.
- Problemskapande situationer – tillbud

Det här kommer vi att göra för att förebygga kränkningar i vår verksamhet

Uppmärksammas risk/plats som upplevs som otrygg och där kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier kan ske	Detta ska vi göra under året för att förebygga att det inträffar	Ansvariga för att åtgärderna genomförs	Datum när det åtgärderna följs upp	Datum för utvärdering
<p>Miljörisker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toaletter <ul style="list-style-type: none"> - Dörr 	<p>Se till så att det finns fungerande ringklockor på Akvarellen, Pastellen och Akrylen</p> <p>Se till så att det finns olika alternativ för toalettbesök (draperier/dörrar samt öppna toaletter).</p> <p>Åtgärda dörrhandtaget som öppnas uppåt</p>	<p>Pedagoger på avdelningarna</p> <p>Ansvarig är pedagogerna på avdelning i samarbete med tf.Bt Rektor</p>	<p>Regelbundet</p>	<p>2020-01-18</p>
<p>I förskolans miljöer, både inomhus och utomhus – Problemskapande situationer</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Punktmarkeringar <ol style="list-style-type: none"> 1. Tydlighet över vem som har ansvar för punktmarkeringen. 2. Tydlighet vid överlämning i ansvaret vid 	<p>Särskilt ansvar har pedagogerna på den avdelning det gäller</p>	<p>Regelbunden kommunikation</p> <p>Februari 2020</p>	<p>Maj/juni 2020</p>

	<p>punktmarkering en.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Under reflektionstid när annan personal har ansvar: <ol style="list-style-type: none"> 1. Se över barn - och personalantal. 2. Vid högre nyckeltal än 8 barn/personal ska en eller flera pedagoger avstå reflektionen. 3. Se över bästa möjliga organisation: stängda grindar, dela upp barn fram/baksida gård. - Personalen måste organiseras så att nyckeltalet är anpassat utifrån de behov som barnen har. - Värdegrundsarbete i utbildning – personal och barn. 	<p>Ansvariga är alla pedagoger</p> <p>All personal, men särskilt ansvar för helheten har Palettens Rektor och tf Bt rektor</p> <p>All personal är ansvarig, särskilt ansvar har förskollärare</p>		
<p>Organisatoriska risker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kända/okända vikarier 	<p>Introduktion av utbildningen för vikarierna. Vikarierna ska ha namnskyltar och bild i hallen. Vikarien ska presentera sig för vårdnadshavare</p> <p>Pedagogerna ska ge ett gott välkomnande till vikarien</p> <p>Intendenten/tf.biträdande ska sträva efter att rekrytera utbildade vikarier och att samma vikarier får arbeta – för att få kontinuitet.</p> <p>Vikarier tas in vid personalens frånvaro</p>	<p>Palettens Rektor och tf.biträdande rektor</p> <p>Alla pedagoger</p> <p>Palettens tf Bt rektor och samordnaren</p>	Regelbundet	Maj/juni 2020
<ul style="list-style-type: none"> - Högt nyckeltal 				

		Palettens Tf biträdande rektor		
--	--	--------------------------------------	--	--

När personal får kännedom om att ett barn utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier hanterar vi det på följande sätt

Rutiner för akuta situationer

Upptäcka – steg 1

Alla vuxna som arbetar i förskolan som får kännedom om att något inträffat där ett barn upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ingriper för att stoppa det som sker. Har händelsen redan utspelats tar den vuxne som får informationen reda på mer fakta, vad som hänt och eventuellt vilka som varit inblandade i händelsen.

Anmäla – steg 2

Personalen anmäler snarast det som inträffat till förskolans rektor eller till den som rektor utsett att ta emot anmälan. Rektor informeras samma dag eller senast dagen efter att händelsen kommit till personalens kännedom. De inblandade barnens mentorer får informationen om vad som hänt.

Bedömning – steg 3

Rektor eller den som rektor utser, gör en bedömning av det som hänt för att kunna besluta om vem som är lämplig att utreda det som inträffat. Rektor eller den person som rektor utser anmäler det som inträffat till Norrtälje kommun som är huvudman för verksamheten senast en vecka efter att efter att händelsen kommit till rektors kännedom.

Utredningen – steg 4

När utredningen påbörjas innebär det att den som ansvarar för utredningen **tar reda på vad som har hänt**. Så fort de inblandade tillfrågas om vad som hänt har en utredning påbörjats. Utredningen syftar till att ta reda på vad som hänt och om barnet har utsatt för kränkande handlingar. Om så skett ska utredaren ge förslag till åtgärder som behövs för att det inte ska hända igen. Det barn som blivit utsatt ska återfå en trygg och säker skolsituation. Utredningarna dokumenteras och diarieförs på varje förskola.

Uppföljning– steg 5

Utredningen följs upp inom två veckor. Om det visar sig att barnet fortsatt utsätts för kränkningar beslutar förskolan om andra mer kraftfulla åtgärder för att få kränkningarna att upphöra. Även de nya åtgärderna följs upp och arbetet fortsätter ända tills barnets situation har förbättrats.

Förskolans rektor är alltid ansvarig för utredningen och uppföljningen, om ett barn upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier. En utredning kan ändå genomföras av alla vuxna i förskolan, till exempel en mentor.

Alla barn/elever som varit inblandade i en händelse har rätt att tas om hand av personal oavsett om barnet/eleven blivit utsatt för kränkningar eller om hen har utsatt en kamrat för kränkande handlingar.

Bilaga 1

Definitioner av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en ett barn eller en elevs värdighet och som *inte* har något samband med diskrimineringsgrunderna.

Ett barn eller en elev kan utsättas för kränkande behandling genom att:

- Hen får höra nedsättande, förnedrande och sårade kommentarer om till exempel sitt utseende, sin kropp och så vidare. Det kallas för verbala kränkningar.
- Hen blir utfrysad, hånad, ironiserad över, eller får förnedrande kommentarer på sociala medier. Det kallas för psykiska kränkningar.
- Hen blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar. Det kallas för fysiska kränkningar.

Begreppet mobbning används inte i lagstiftningen men definieras av Skolverket som "en situation där ett barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar eller trakasserier".

Definitioner av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Trakasserier är kränkande handlingar som kränker ett barn eller en elevs värdighet och som *har* ett samband med diskrimineringsgrunderna.

Ett barn eller en elev kan utsättas för trakasserier genom att till exempel:

- Hen kallas för n-ordet, blatte eller bög.
- Hen utesluts ur kamratgruppen på grund av sin religiösa tillhörighet
- Hen blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar på grund av sin funktionsnedsättning

För att en handling ska definieras som kränkande behandling (mobbning) eller trakasserier krävs att handlingen utförs medvetet och med avsikt att tillfoga någon annan skada eller obehag.

Definitioner av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Sexuella trakasserier är handlingar som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som är av sexuell natur.

Ett barn eller en elev kan utsättas för sexuella trakasserier genom att till exempel:

- Hen får höra kommentarer om sin kropp som är av sexuell natur.
- Hen blir "uthängd" och förnedrad med bilder och kommentarer av sexuell karaktär som publiceras på sociala medier.
- Hen blir berörd kroppsligen på ett sätt som uppfattas vara sexuellt eller tvingad till handlingar av sexuell karaktär.

Bilaga 2

Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Den som bedriver utbildning och alla de som arbetar i våra förskolor och skolor är förbjudna att diskriminera barn och elever som deltar i eller söker till våra verksamheter. Med diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas genom att barnets rättigheter inte tillgodoses, eller att barnets rättigheter inskränkts i förhållande till övriga barns möjligheter.

Hur diskriminering kan gå till

Direkt diskriminering

Ett barn, en elev eller en grupp av barn/elever missgynnas genom att en vuxen på skolan behandlar barnet/eleven sämre än hur övriga barn/elever behandlas. Missgynnandet har samband med någon/några av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Ett barn, en elev eller en grupp av barn missgynnas genom förskolans/skolans regler är framtagna på ett sätt som framstår som neutrala men i verkligheten missgynnar en kategori av barn/elever. Personalens förhållningssätt, jargong, språkbruk eller den rådande kulturen kan också innebära ett missgynnande för en grupp av barn/elever. Missgynnandet har samband med diskrimineringsgrunderna.

Bristande tillgänglighet

Ett barn eller en elev med en funktionsnedsättning missgynnas genom att åtgärder som behövs för tillgängligheten inte genomförs. Barnet eller eleven har rätt att komma i en jämförbar situation som övriga, utifrån skäliga krav i lag och annan författning. Hänsyn måste tas till ekonomiska och praktiska förutsättningar, varaktighet, omfattning och andra omständigheter av betydelse.

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet och kränkningen är av sexuell natur.

Instruktioner att diskriminera

En vuxen på skolan har fått instruktioner av sin chef eller av någon som den vuxne står i ett lydnads- eller beroendeförhållande till som innebär att ett barn eller en elev missgynnas genom direkt eller indirekt diskriminering.

Diskrimineringsgrunderna

1. Kön – att någon är man eller kvinna
2. Könsoverskridande identitet eller uttryck – att någon inte identifierar sig som man eller kvinna eller på ett annat sätt uttrycka att hen tillhör ett annat kön än det som tilldelats vid födseln.
3. Etnisk tillhörighet – nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknade förhållande
4. Funktionsnedsättning – varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.
5. Sexuell läggning – homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
6. Ålder – uppnådd levnadslängd
7. Religion- och annan trosuppfattning – olika religiösa åskådningar eller andra trosuppfattningar som till exempel ateism.

Bilaga 3

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling

I arbetet med att upprätta, följa upp och utvärdera planen mot kränkande behandling ska barn och elever medverka. Deltagandet ska anpassas efter barnens ålder och mognad. Detta regleras i skolförordningen (2006:1083)

Samband mellan skollagens och diskrimineringslagen i upprättandet av planen mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

I skollagens kapitel 6, 10 § anges att om ett barn eller en elev utsätts för trakasserier eller sexuella trakasserier ska personal i förskolan/skolan hantera det på samma sätt som då ett barn/elev utsätts för kränkande behandling.

I diskrimineringslagen kapitel 2, 7 § anges att om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn, elev eller studerande anser sig utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna och om det krävs vidta åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier. I diskrimineringslagens kapitel 3, 18 § anges att utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa ska följas upp och utvärderas.

Förbud mot repressalier

Ett barn eller en elev som berättar om att en kamrat utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier får inte utsättas för repressalier. Det gäller också för de barn/elever som deltar i utredningar. Med repressalier menas att det är förbjudet att straffa eller hota om att straffa ett barn eller en elev som bidrar till att kränkande handlingar kommer till personalens kännedom. Förbudet regleras i skollagen och i diskrimineringslagen (skollagen kapitel 6, 11 §, diskrimineringslagen kapitel 2, 19 §)

Bilaga 4

Tips på information och material som verksamheter kan använda i sitt förebyggande arbete

Skolverket "Vad fungerar – resultat av utvärdering av metoder mot mobbning"

https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2517.pdf?k=2517

Rädda Barnens handbok "Stopp! Min kropp!"

<https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/foralder/stopp-min-kropp/>

Stiftelsen Allmänna Barnhuset "Dags att prata om sexuella övergrepp"

http://www.allmannabarnhuset.se/wp-content/uploads/2017/10/Handledning_A4_2017_web.pdf

<http://www.dagsattprataom.se/wp-content/uploads/2016/05/Broschyr-overgrepp-160520.pdf>

<http://www.dagsattprataom.se/vart-material/tryckt-material/>

RFSU (Riksförbundet för sexuell upplysning) "Sexuella trakasserier i skolan"

<https://www.rfsu.se/sex-och-relationer/for-pedagoger-och-yrkesverksamma/rfsu-material/>

Barnombudsmannen "Välkommen till verkligheten – barn och unga om samhällets stöd vid kränkningar och trakasserier i skolan"

<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/valkommen-till-verkligheten.pdf>

<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/valkommen-till-verkligheten.pdf>

Barn- och elevombudet "Arbetar mot kränkningar och mobbning"

<https://beo.skolinspektionen.se/>

SKL (Sveriges kommuner och Landsting) "Handlingsberedskap vid misstanke om brott mot barn i förskolan"

<https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-343-7.pdf?issuusi=ignore>

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor:

- "Näthat – hat på nätet"
<http://www.mucf.se/nathat-hat-pa-natet>
- "Inte ditt fel"
<http://www.mucf.se/publikationer/inte-ditt-fel>
- "Ses offline"
<http://www.mucf.se/publikationer/ses-offline>
- "Youmo i praktiken- vägledning att prata med unga nyanlända om frågor som rör hälsa, sexualitet och jämställdhet"
<https://www.mucf.se/publikationer/youmo-i-praktiken>

Jag vill veta "Brott på internet"

<https://www.jagvillveta.se/14-17-ar/vad-har-hant/brott-pa-internet>

Brottsoffermyndigheten – information om samtyckeslagen

<https://www.frivilligtsex.se/>